

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 13697/2022
19.01.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужила АА из ..., ББ и ВВ из ..., које заступа пуномоћник Милош Лончар адвокат из ..., против тужене ГГ из ..., чији је пуномоћник Стеван Бачић адвокат из ..., ради утврђења ништавости уговора о доживотном издржавању, одлучујући о ревизији тужила изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 103/22 од 17.05.2022. године, у седници одржаној 19.01.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужила изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 103/22 од 17.05.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужила за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Суботици П 19/21 од 14.10.2021. године, исправљене решењем истог суда П 19/21 од 19.11.2021. године, одбијен је тужбени захтев којим су тужиле тражиле да се утврди да је ништав и да не производи правно дејство уговор о доживотном издржавању закључен дана 04.05.2010. године између сада пок. ДД, бивше из ... као примаоца издржавања и тужене ГГ као даваоца издржавања, који је оверен пред Основним судом у Суботици под Ов. бр. 82/2010 дана 24.05.2010. године, те да имовина којом је пок. ДД располагала тим уговором представља њену заоставштину, што би овде тужена била дужна признати и трпети да се на основу пресуде тужиле, по основу наслеђа иза пок. ДД, укњиже као власници непокретности ближе наведених у изреци првостепене пресуде свака у по 1/3 дела. Обавезане су тужиле да туженој накнаде трошкове поступка у износу од 656.183,00 динара у року од 15 дана.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 103/22 од 17.05.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба, а пресуда Вишег суда у Суботици П 19/21 од 14.10.2021. године, исправљена решењем истог суда П 19/21 од 19.11.2021. године, потврђена. Ставом другим изреке, одлучено је да се тужиоцима трошкови жалбеног поступка не досуђују.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиле су благовремено изјавиле ревизију, због погрешне примене материјалног права и због битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП.

Тужена је дала одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11... 18/20) и утврдио да ревизија тужила није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Нема ни битних повреда из члана 374. став 1. овог Закона, јер другостепени суд није погрешно применио одредбе овог Закона, а што је могло утицати на доношење правилне и законите одлуке.

Према утврђеном чињеничном стању, сада пок. ДД била је мајка тужене ГГ и ЂЂ, мајке овде тужила. ЂЂ је преминула дана 23.02.2019. године у ... након тешке болести, током које су у њој бригу водиле њене ћерке, овде тужиле. У току њене болести, овде тужена и њена мајка, сада пок. ДД дошле су у посету ЂЂ и затекле овде тужилу АА како храни своју тешко болесну мајку. Та ситуација је тешко пала ДД, као и туженој, па су почеле да плачу, на шта их је АА грубим тоном питала што су уопште и долазиле када плачу, а то питање је ДД увредило. Дана 04.05.2010. године ДД је са овде туженом закључила уговор о доживотном издржавању. Уговором је предвиђено да прималац издржавања оставља даваоцу издржавања своје некретнине – зграду и парцеле означене у том уговору са побројаним покретним стварима, с тим да је давалац издржавања (овде тужена) до краја живота двори, у болести и негује а за случај смрти да је сахрани у гробници на ... гробљу. У уговору је наведено да је у моменту склапања уговора прималац издржавања покретна особа и да јој није потребна стална дворба, међутим, потребна јој је физичка помоћ утолико да јој буде обезбеђено све што је потребно да она сама себи припреми храну, а давалац је дужан да обави све физичке послове око одржавања зграде и чистоће, да примаоцу припреми све што је потребно за одржавање личне хигијене и одржавање зграде у стању у коме се налази у моменту закључења уговора, а када прималац постане неспособан да кува за себе и обезбеди храну давалац ће је дворити у кући примаоца, где ће примаоцу бити обезбеђено све што је потребно за живот. Према тачки 3. уговора један од услова за склапање уговора је да прималац издржавања не буде смештен у било који дом за старе, а према члану 4. прималац ће својом пензијом сама располагати и одредити како ће се водити домаћинство, а обавеза даваоца је само да врши физичке радове за примаоца јер је прималац физички слаба особа. У члану 4. уговора наведено је да је прималац издржавања упознат да за случај да се овај уговор изврши њени други законски наследници неће ништа наследити од ствари из уговора и да она изјављује да јој је то и жеља. Уговор је сачинио адвокат Мартин Баћић у писменој форми и оверен је од стране судије Основног суда у Суботици под бројем Р 316/10 од 24.05.2010. године. Након закључења уговора ДД као прималац издржавања још увек је могла да води рачуна

о својим потребама, кувала је себи, обављала лакше послове, а за теже ангажовала помоћ најамног радника, а за кошење траве ангажовала је сина тужене ЕЕ и његове раднике, за шта су они плаћени. Била је покретна, способна да се о себи брине, личну хигијену је сама одржавала, била је способна да се сама стара о себи. Тужиле су, као и тужена, обилазиле ДД и по потреби јој помагале. Последње две недеље живота тужена и њена ћерка ЖЖ су боравиле углавном код ДД и тамо водиле бригу о њој. ДД је имала пензију, као и приход од издавања земље и помоћних зграда у свом дворишту. Била је физички веома слаба и годинама уназад пре закључења спорног уговора није могла сама да обавља теже физичке послове. ДД је преминула 12.10.2013. године, три и по године након закључења предметног уговора о доживотном издржавању.

При овако утврђеном чињеничном стању, нижестепени судови су закључили да је тужбени захтев тужила неоснован, налазећи да ДД није имала никаквих разлога нити потребе да са туженом закључује уговор о доживотном издржавању са циљем да би се елиминисале тужиле као њени законски наследници. Иако је закључила уговор о доживотном издржавању, иста је била још увек покретна, могла је сама да брине о себи, спремала је храну и обављала лакше послове. Закључењем уговора, сада пок. ДД је исказала своју праву вољу, а околност да су закључењем тог уговора тужиле елиминисане као наследнице не утиче на ваљаност овог уговора. Закључење уговора представља израз воље примаоца да на тај начин разреши и питање расподеле своје имовине након смрти. Према томе, уколико би се мотив за закључење уговора утврђивао из овог сазнања сваки уговор о доживотном издржавању био би ништав и да сваки прималац за своју последицу зна и на њу пристаје моментом закључења уговора. Нису прихваћене тврдње тужила да је искључиви мотив покојне ДД био да се тужиле искључе из наслеђа, јер иако покојној ДД моментом закључења уговора није била неопходна помоћ, уговор о доживотном издржавању је алеаторног карактера, исти је трајао скоро три и по године од закључења уговора. Алеаторна природа уговора подразумева да се веће потребе за примаоца издржавања можда никада неће појавити, али истовремено указују на околност да се стање примаоца издржавања може погоршати, што би у таквом случају подразумевало и веће обавезе даваоца издржавања. Како тужиле нису доказале да постоји недопуштена побуда у закључењу уговора о доживотном издржавању, то је тужбени захтев одбијен као неоснован.

По оцени Врховног касационог суда, правилно су нижестепени судови на основу изведених доказа закључили да се закључењем уговора о доживотном издржавању између пок. ДД као примаоца издржавања и овде тужене као даваоца издржавања не крије недопуштена побуда да би се тужиле елиминисале наслеђа из смрти пок. ДД. Мотив није кауза уговора, изузев код уговора о поклону. Уговор о доживотном издржавању је уговор обострано обавезујући с тим што тај уговор има алеаторни карактер. Неизвесно је колико ће исти трајати и да ли ће обавезе које има давалац издржавања превазићи вредност онога што би добио путем уговора о доживотном издржавању. Покојна ДД је закључила уговор са својом ћерком. Пракса је да се уговор о доживотном издржавању закључује између блиских сродника или између лица која имају међусобно поверење. Тужена је ћерка покојне ДД, а сама околност што је у уговору назначена клаузула да је ДД имала вољу да

остали не наследе њену имовину не указује на чињеницу да би се могло сматрати да тај уговор представља симуловани уговор и да се иза њега крије тестаментално располагање. У том смислу се не могу прихватити наводи из ревизије тужиља, а ово и из додатног разлога што је уговор о доживотном издржавању специфичан уговор и исти се закључује пред судијом. Пре овере назначеног уговора проверавају се и психичке способности примаоца и даваоца издржавања, прималац издржавања се упозорава на последице тако закљученог уговора управо због околности да евентуално постоје други блиски сродници да уколико не постоји уговор о доживотном издржавању да би се могли позвати на имовину иза смрти примаоца издржавања. Стога се сви ти наводи из ревизије тужиља не могу прихватити као основани, а другостепени суд је правилно оценио да је првостепени суд извео јасне доказе о околности да је уговор о доживотном издржавању извршаван онако како је уговорено тим уговором и да тужена није повредила одредбе уговора о доживотном издржавању у погледу испуњавања обавеза које су њиме биле предвиђене.

Ни остали наводи из ревизије тужиља нису од таквог значаја да могу довести до другачије одлуке суда. Ти наводи који се истичу у ревизији су углавном истицани и у жалби и током трајања првостепеног поступка, исти су правилно оцењени од нижестепених судова, а разлоге о неприхватању истих у свему прихвата и Врховни касациони суд.

Имајући у виду све напред изнето, на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

Тужиље нису успеле у ревизији па стога немају право на трошкове ревизијског поступка, па је одлучено као у ставу два изреке.

**Председник већа-судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић